

samk

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

RAAKEL ARVE
OONA HYVÖNEN

Ennaltaehkäisevä perhetyö- kirjalli- suuskatsaus

Opinnäytetyö

HOITOTYÖN TUTKINTO-OHJELMA
2021

Tekijät Arve Raakel Hyvönen Oona	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä 12/2021
	Sivumäärä 41	Julkaisun kieli Suomi
Julkaisun nimi Ennaltaehkäisevä perhetyö - kirjallisuuskatsaus		
Tutkinto-ohjelma Hoitotyön tutkinto-ohjelma		
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata ennaltaehkäisevää perhetyötä kirjallisuuskatsauksen avulla. Tavoitteena oli tuottaa tietoa ennaltaehkäisevästä perhetyöstä. Tämän opinnäytetyön avulla pystyttäisiin tulevaisuudessa kehittämään Ulvilan neuvolassa tapahtuvaa ennaltaehkäisevää perhetyötä.</p> <p>Opinnäytetyön aineiston keruu aloitettiin vuoden 2020 joulukuussa ja opinnäytetyö kirjoitettiin vuoden 2021 aikana. Toteutustapa oli kirjallisuuskatsaus, tarkemmin kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Kirjallisuushaussa huomioitiin sekä kotimaiset-, että kansainväliset tietokannat. Tietokannoista valikoitui suomenkielisiä tutkimuksia ja yksi englanninkielinen tutkimus. Tutkimusten laadun arviointi suoritettiin käyttäen CASP- laadunarviointimenetelmää.</p> <p>Tutkimukset liittyivät kaikki opinnäytetyön aiheeseen. Tutkimuksista nousi esiin lasten ja perheiden hoitotyöhön liittyvien palveluiden jatkuva kehitystarve. Tutkimuksissa tuotiin esiin erilaisia malleja, joita pilotoitiin kehitystarpeita/kohteita tukemaan. Tutkimusten pohjalta voidaan todeta, että aihe on aina ajankohtainen ja tärkeä, jonka vuoksi aiheen jatkuva kehittäminen on välttämätöntä.</p>		
Asiasanat Perhetyö, ennaltaehkäisevä, kasvatus, vanhemmuus, moniammatillinen yhteistyö		

Author(s) Arve Raakel Hyvönen Oona	Type of Publication Bachelor's thesis	Date 12/2021
	Number of pages 41	Language of publication: Finnish
Title of publication Preventive family work - literature review		
Degree program Nursing		
Abstract <p>The purpose of the thesis was describe preventive family work as a literature review. The goal was to produce information about preventive family work. This thesis would be used in the future to develop preventive family work at Ulvila maternity clinic.</p> <p>Collection of the thesis material started in December 2020 and the thesis was written during 2021. The method of execution was a literature review, more accurately descriptive literature review. Literary search noted both domestic and international databases. From databases select Finnish studies and one study in English. The quality assessment of the studies was performed using the CASP quality assessment method.</p> <p>The studies were all related to the topic of the thesis. The studies revealed the need for continuous development of childcare and family care services. The studies highlight different models, which were piloted to support development needs/targets. On the basis of studies, it can be stated that the topic is always topical and important, which is why continuous development of the topic is necessary.</p>		
<u>Key words</u> Family work, preventive, raising, parenting, multiprofessional cooperation		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	PERHETYÖ	6
2.1	Perhetyön eettiset periaatteet	7
2.2	Covid-19 tilanteen vaikutus perhetyöhön.....	8
2.3	Ehkäisevä työ.....	9
2.4	Ennaltaehkäisevä perhetyö	10
2.5	Perhetyön esiintyminen neuvolassa.....	11
2.6	Moniammatillisuus perhetyössä	12
2.6.1	Moniammatillisuuden haasteet.....	13
3	VANHEMMUUS JA KASVATUS NEUVOLASSA	14
3.1	Vanhemmuus	14
3.2	Kasvatus	16
4	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	17
5	KIRJALLISUUSKATSAUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	18
5.1	Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	18
5.2	Kirjallisuushaku, aineiston valinta sekä sisäänotto- ja poissulkukriteerit	18
5.3	Aineiston kuvaus	19
5.4	Aineiston analysointi, sisällönanalyysi	21
6	TULOKSET	23
6.1	Ennaltaehkäisevä perhetyö	23
6.2	Ennaltaehkäisevän perhetyön toteutuminen	24
6.3	Tulosten yhteenveto.....	24
7	POHDINTA.....	25
7.1	Johtopäätökset ja pohdinta	25
7.2	Työn luotettavuus ja eettisyys	26
7.3	Ammatillinen kasvu.....	28

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Perhetyön tarkoitus on tukea perheiden hyvinvointia käyttämällä sosiaaliohjausta tai jotakin muuta menetelmää. Tarkoituksena perhetyöllä on tarjota eväitä heidän omien voimavarojensa vahvistamiseen sekä keskinäisen vuorovaikutuksen parantamiseen. Perhetyö tarjoaa apua yleiseen kasvatukseen, arjen hallintaan, perheen vuorovaikutusongelmiin sekä kriiseihin ja muutoksiin. (Lasten mielenterveystalon www-sivut). Ennaltaehkäisevään perhetyöhön voi hakeutua oman kunnan terveydenhuollosta, neuvolasta, päivähoidosta tai viranomaistahojen kautta. (Etelä-Savon Sosiaali-, ja terveyspalveluiden www-sivut.)

Opinnäytetyön aiheena on ennaltaehkäisevä perhetyö. Opinnäytetyö tehdään Porin perusturvalle, Ulvilan neuvolaan. Opinnäytetyön tulisi tuottaa tilaajalle tietoa ennaltaehkäisevästä perhetyöstä käsitteenä, ennaltaehkäisevän perhetyön toiminnasta ja siitä, miten sitä voisi tulevaisuudessa parantaa. Perhetyö on yksi osa Ulvilan neuvolan tarjoamista palveluista. Sitä toteutetaan esimerkiksi lasten- sekä äitiysneuvolassa. Tilajamme toivoi, että tässä opinnäytetyössä keskityttäisiin myös asioihin, mitä covid-19 epidemia on aiheuttanut perhetyölle.

Perhetyön tärkeys korostuu hoitotyössä monella eri tavalla. Sairaanhoidajana työssä kohdataan lapsia, nuoria ja heidän perheitään. Jotkut meistä toisia enemmän. Hoitotyötä tehdessä tulee ottaa huomioon myös lapsen taustat ja esimerkiksi syitä lapsen käytökselle tulisi ymmärtää. Hoitotyön kannalta on tärkeää ottaa koko perhe huomioon kokonaisuutena, ei hoideta ainoastaan hoitoa tarvitsevaa yksilönä. Tässäkin yhteydessä moniammatillisuus ja sen tärkeys korostuu vahvasti. Perhetyö on aiheena jatkuvasti ajankohtainen eikä se poistu pinnalta ikinä. Tulevaisuuden näkymä on yhä se, että perhetyön sekä lastensuojelun tarve ja asiakkaat tulevat lisääntymään enenevässä määrin. Aihetta on tärkeää tutkia ja kehittää uusia menetelmiä sen toteuttamiselle sekä pyrkiä laadukkaisiin palveluihin, jotka olisivat helposti saatavilla sekä helposti lähestyttävisissä.

2 PERHETYÖ

Perhetyö on sosiaalipalvelua, joka pohjautuu sosiaalihuoltolakiin. Perhetyön tarkoituksena on tukea erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten terveyttä sekä kehitystä. Perhetyö sisältää vanhemmuuden tukemista, ohjausta lasten hoidossa ja kasvatuksessa, apua kodin arjen ja arkirutiinien hallinnassa, perheen toimintakyvyn vahvistamista, perheen vuorovaikutustaitojen tukemista sekä perheen sosiaalisen verkoston laajentamista. Perhetyö ei vaadi lastensuojelun asiakkuutta. Perhetyön yksi tärkeä tavoite on antaa tuki asiakkuuden alkuvaiheessa. Perheen tarvittavan tuen määrän määrittely on hyvä suorittaa asiakkuuden alkaessa. Ajoissa annettu apu voi ehkäistä perheiden ongelmien kasvamista, syrjäytymistä ja esimerkiksi lastensuojelun tarvetta. (THL www-sivut 2020.)

Perhetyön toteutuminen käytännössä alkaa sillä, että perhetyöntekijä aloittaa työskentelyn palvelutarpeen arvioinnilla, jossa selvitetään perheen tilanne. Käydään läpi vanhempien voimavaroja ja mietitään yhdessä asioita, joissa vanhempi tarvitsee tukea. Perhetyöntekijä voi esimerkiksi tukea päivittäisissä toiminnoissa, hoidossa sekä kasvatuksessa, antaa tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä, opastaa päivärytmissä sekä tukea vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutusta. On erittäin tärkeää, että perhetyöntekijä on osa perheen arkea ja käy perheen luona kotona. Kunnissa järjestetään perhetyötä eri tavoin. Järjestäminen voi tapahtua neuvolan, varhaiskasvatuksen tai koulun yhteydessä. Perhetyöntekijöiden koulutustaustat voivat olla hyvin erilaisia. Perhetyön erikoistumisopintoja voi suorittaa täydennyskoulutuksena. (THL www-sivut 2020.)

2.1 Perhetyön eettiset periaatteet

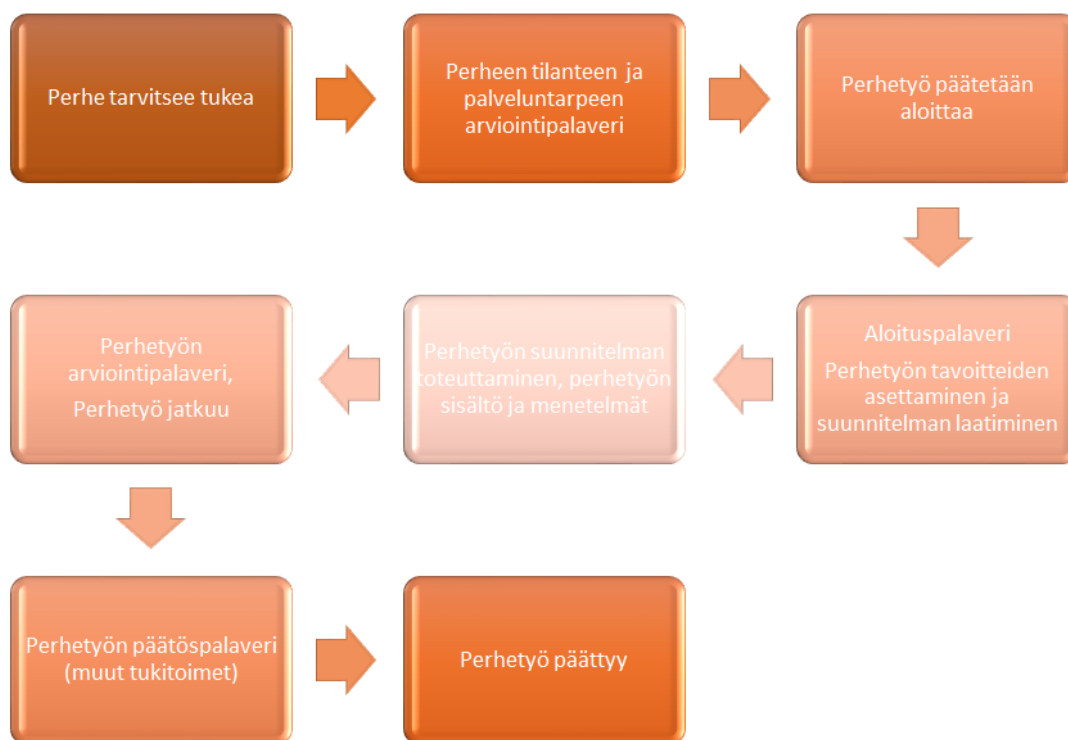
Perhetyötä ohjaavat eettiset periaatteet, jotka on jaettu tiiviisti kolmeen eri osaan. Ensimmäisenä periaatteena on se, millaisena työn kohteena olevat ihmiset nähdään. Jokaisella työntekijällä on itsellään käsitys ihmisistä, jotka apua tarvitsevat ja oma suhtautumisensa asioihin, jotka yleisesti määrittelevät ihmistä. Näitä asioita ovat esimerkiksi ihonväri, sosiaalinen asema, kulttuuritausta, sukupuoli, ikä sekä seksuaalinen suuntautuminen. Nämä ovat asioita, joiden kautta työntekijä määrittelee asiakkaiden suhdetta avun tarvetta aiheuttaneisiin ongelmiin tai haittoihin. Kaikilla meillä on teoria ihmisen kehittymisestä, mahdollisuuksista muutoksiin tai omaan muutokseen, ihmiseen vaikuttamisesta ja toiminnasta. Esimerkkinä eettisen työtavan valitsemisesta on se, kokeeko työntekijä tekevänsä työtään ihmiselle, ihmisten parissa vai heidän kanssaan. Menetelmät ja teoriasta opittu tieto muokkaavat työntekijän arvoja sekä eettistä työnkuvaa. (Rönkkö & Rytönen 2010, 47-48.)

Toisena perhetyötä ohjaavana eettisenä periaatteena esiin nousee se, mitkä ovat yhteiskunnan resurssien jakamista ja sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisen tapaa ohjaavat eettiset periaatteet.

Yhteiskunnassamme arvot, jotka ohjailevat työtä tulevat esiin sosiaalipolitiikan painotuksissa työtä määrittelevissä laeissa, asetuksissa ja yleisissä säädöksissä sekä yhteiskunnan resurssien jakamisessa. (Rönkkö & Rytönen 2010, 48.)

Kolmas perhetyötä ohjaava periaate on, miten palveluorganisaatio, jonka osana perhetyötä järjestävä työtiimi tai työntekijä on, määrittelee työtä ohjaavat arvot.

Perhetyössä työskentelyä ohjaa työhön yleisesti laaditut periaatteet sekä työn tekemiseen tarjotut resurssit. Kärjistettynä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, kun sairaanhoidossa pohditaan vakavasti sairaan vanhuksen viimeisiä hetkiä ja hoitolinjauksia. Kysymyksenä nousee esiin tällöin myös omaiset ja heidän toiveensa. Lastensuojelussa sekä perhetyössä voimakkaimmin eettiset periaatteet nostavat päätään, kun tulee kyseeseen mieltä huostanottoa ja sen perusteita. Arjessa se näkyy esimerkiksi siten, kenet perhetyöntekijä laskee perheeksi ja keitä kutsutaan tapaamisiin. Kaikki sosiaali- ja terveystalvelalan eettiset periaatteet ovat sisällöltään ja lähtökohdaltaan hyvin samankaltaisia. Jokainen niistä perustuu ihmisen kunnioittamiseen ja arvostukseen. (Rönkkö & Rytönen 2010, 48.)

Kaavio 1. Perhetyön prosessi. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 103.)

2.2 Covid-19 tilanteen vaikutus perhetyöhön

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen tekemässä tutkimuksessa koronan vaikutukset lastensuojeluun tulee ilmi myös perhetyön näkökulmaa pandemian ajalta. Korona-aika on jättänyt jälkensä myös lastensuojelun palveluihin ja osa näistä tullaan huomaamaan vasta pidemminkin ajan kuluttua. Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, kuinka esimerkiksi lastensuojeluilmoitukset ovat huomattavasti lisääntyneet. Erityisesti kasvuun on lähentynyt poliisien taholta tulevat ilmoitukset. THL:n kyselyyn vastanneista melkein puolet olivat sitä mieltä, että kokonaisuudessaan lastensuojeluilmoitusten määrät ovat olleet kasvusuunnassa näinä aikoina. Huolen aiheena ilmenee perheiden ongelmien kasvaminen ja samalla palveluiden saannin hankaloituminen. Lapsille ja nuorille

suunnattujen mielenterveyspalveluiden arvioidaan erityisesti olevan yhä hankalammin saatavilla. Lastensuojelun piirissä olevat perheet kamppailevat yhä enemmän taloudellisten ongelmien kanssa. Taloudellisten ongelmien lisäksi kasvussa ovat lähisuhdeväkiä, perheiden sisäiset ongelmat, vanhempien uupuminen sekä lapsilla ongelmat koulunkäynnissä. Positiivisena huomiona kuitenkin tehtiin se, että yhteistyön arvioitiin lisääntyneen erilaisten toimijoiden kesken. Tulevaisuuden näkymää on vielä tässä vaiheessa vaikea hahmottaa, mutta kyselyyn osallistuneet arvioivat, että pandemia tulee vaikuttamaan lapsiperheisiin vielä monen vuoden kuluttuakin. Lastensuojelun sekä sijaishuollon asiakkuuksien arvioidaan edelleen kasvavan tulevaisuudessa. (Eriksson, Kuokkanen, Nelimarkka, Paasivirta & Tiili 2020, 7-8.)

2.3 Ehkäisevä työ

Ehkäisevä työ on monialaisuudesta, moniammatillisuudesta ja verkostotyöstä punottu verkko, jonka avulla ihmisten hyvinvointia pyritään edistämään. Hyvinvoinnin edistäminen ei kuitenkaan tarkoita jo aiemmin olemassa olevan pahoinvoinnin poistumista. Ehkäisevä työ on kuitenkin todella tärkeää, sillä sen avulla pyritään ehkäisemään myöhemmin syntyviä ongelmia. Monet lait ovat myös nostaneet esiin ehkäisevän työn merkityksen. Esimerkiksi terveydenhuoltolaki asettaa velvoitteita kuntien toiminnalle koskien painopisteen siirtämistä ehkäisevään työhön. Lastensuojelulaki puolestaan puhuu ehkäisevästä lastensuojelusta. Ehkäisevän työn käsitteen sekä toiminnan voi liittää oikeastaan kaikkeen hyvinvointiin, huolenpitoon ja hoivaan liittyvään työhön. Yksi ehkäisevän työn tarkoituksista on suojata lapsia ja nuoria erilaisilta sosiaalisilta ongelmilta, jotka voivat koitua uhaksi hyvinvoinnille jossain elämänvaiheessa. Useasti ehkäisevä työ nimetään sekä kohdennetaan sen mukaan, miltä ongelmalta halutaan suojella. Esimerkkeinä ehkäisevä päihdetyö, ehkäisevä mielenterveystyö tai ehkäisevä lastensuojelutyö. (Pylkkänen & Viitanen 2014.)

Ehkäisevä työ, joka perustuu erityistarpeisiin, on yksinomaan jollekin sitä vaativalle ryhmälle suunnattu tuki. Sen tarkoituksena on antaa tukea juuri heidän vaikeaan elämäntilanteeseensa tai helpottaa elämää esimerkiksi jonkin pysyvän vamman tai

sairauden äärellä. Tämän työn äärellä kohdataan monenlaisia eri ihmisryhmiä. Pääpiirteenä jokaisen ryhmän kohtaamisessa korostuu aina se, etteivät erityistarpeet ole ongelma, mutta ne voivat alkaa hallita elämää, jos niitä ei huomioida ja oteta huomioon elämässä sekä arjessa. Tärkeää on tarjota jokaiselle heidän yksilöllisesti tarvitsemansa tuki. Tämä annettu tuki tukee elämässä kiinni pysymistä ja ehkäisee sosiaalisia ongelmia, kuten syrjäytymistä ja huono-osaisuutta. (Nivala & Ryyänen 2019, 270.)

2.4 Ennaltaehkäisevä perhetyö

Ennaltaehkäisevän perhetyön tarkoituksena on toimia tukena perheen arjessa avustaen perhettä löytämään heidän omia voimavarojaan. Ennaltaehkäisevän perhetyön tavoite on perheen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja perheessä mahdollisesti olevien muutostilanteiden riskien ehkäisy. Yleisin syy, miksi ennaltaehkäisevä perhetyö aloitetaan, on perheen arjen sujumisen ongelmat tai ammattilaisen huoli lapsesta. Ennaltaehkäisevässä perhetyössä perheen tukeminen aloitetaan aikaisessa vaiheessa, tämän avulla voidaan saada positiivisia muutoksia perheeseen lyhyellä aikataululla. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 73.)

Perhetyötä tarjoavat organisaatiot ovat kotihoito, kunnan/koulun terveydenhuolto, neuvola, päivähoido ja kolmas sektori. Perhetyöntekijän koulutus tulee olla toisen asteen koulutus, esim. Lähihoitaja tai sosiaali-, ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto. Ennaltaehkäisevän perhetyön asiakaskuntaan kuuluvat perhe, jossa odotetaan lasta, tai perhe, johon kuuluu alle kouluikäinen lapsi/lapsia.

Ennaltaehkäisevässä perhetyössä perhetyöntekijä käy perheen luona joko kotikäynnillä, tai tarvittaessa lapsen koulussa tai päiväkodissa.

Ennaltaehkäisevä perhetyön sisältöön kuuluu perhetyön suunnitelma, arjessa avustaminen, neuvonta ja ohjaus, keskusteluapu ja vertaisryhmät. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 73.)

Ennaltaehkäisevä perhetyö voidaan jaotella eri vaiheisiin työmuotojen perusteella. Ensin perheille annetaan neuvoa sekä opastusta. Käyttöön tulevat erilaiset

tutkimusmuodot, joiden tarkoituksena on tukea perheitä arjen sujuvuuteen. Samaan aikaan yritetään tunnistaa ongelmia ja ottamaan ne esiin perheen kanssa yhdessä. Seuraavaksi perheitä aletaan tukea esiin tulleiden riskien selvityksessä. Yhteistyössä perheiden kanssa muodostetaan tapoja toimia, joilla pyritään lisäämään perheille valmiutta toimia sekä selvittää haittoja. Viimeisenä keskitytään ehkäisemään jo olemassa olleita ja ilmenneitä haittoja sekä ongelmia kasvamasta ja tuottamasta niitä lisää. (Rönkkö & Rytönen 2010, 32.)

2.5 Perhetyön esiintyminen neuvolassa

Neuvolassa esiintyvän perhetyön kehitys on alkanut 2000-luvulla. Kehittymisen ansiota on eri projektit ja hankkeet. Vuonna 2004 Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi Lastenneuvolaoppaan, missä ilmenee suositus perhetyöntekijän palkkaamiseksi terveydenhoitajan rinnalle. Lisäksi vuonna 2009, Jyväskylässä kehitettiin malli neuvolan perhetyöstä, joka sai maailmanlaajuisen huomion. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 77.)

Lähtökohtainen ajatus on, että jokainen neuvolakäynti on perhetyötä perheelle. Neuvola työskentelee perheen kanssa äidin odotusajasta lapsen kouluun menoon asti. Neuvolalla on pitkän asiakkuuden vuoksi hyvät mahdollisuudet antaa tukea perheen arkeen ja avustaa perhettä löytämään selviytymistapoja perheessä mahdollisesti esiintyviin haasteisiin. Neuvolassa lähtökohtana on, että vanhemmat antavat kuvauksen perheen tilanteesta, tarpeista, voimavaroista ja huolista. Näiden avulla, neuvola pystyy paremmin tukemaan perheen hyvinvointia. Neuvolassa tapahtuvan perhetyön tavoite koostuu vanhemmuuden, parisuhteen ja kasvatuksen voimavarojen vahvistamisesta. Neuvolan perhetyöntekijän tarkoituksena toimia perheen elämänhallinnan tukijana ja edistäjänä. Perheen tuen tarve saattaa olla esimerkiksi vanhemman väsyminen, vanhemman epävarmuudet lapsen hoitamisessa, vanhemman masentuneisuus tai lapsen levottomuus. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 77 & 78.)

2.6 Moniammatillisuus perhetyössä

Moniammatillista yhteistyötä kutsutaan prosessiksi, jossa vähintään kaksi, yleensä useampi ammattilainen pohtii sekä käsittelee jotakin heidän yhteistä ongelmaansa. Ammatillaiset tuovat ilmi oman tietonsa aiheesta yhteistyössä ja kunnioittavat jokaisen mielipidettä. Moniammatillisessa yhteistyössä ytimenä on aina potilaan tarve. Yhteistyön tulee olla suunnitelmallista. (Airaksinen 2013.)

Usein perheen kanssa työskentelee monia eri ammattilaisia itse perhetyöntekijän lisäksi. Näitä ammattilaisia voi olla esimerkiksi psykologit, puheterapeutit, fysioterapeutit, ravitsemusterapeutit tai toimintaterapeutit. Perheiltä löytyy siis usein taustalta laaja viranomaisverkosto. Useimmiten on kyse moniammatillisesta työstä, kun perhe tarvitsee perhetyötä. Perhetyön asiakkuus alkaa harvoin perheen omalla yhteydenotolla. Useissa tapauksissa yhteydenotto tulee terveydenhoitajan tai sosiaalityöntekijän aloitteesta. Monissa tilanteissa perheitä tukemaan tarvitaan useita asiantuntijoita. Joskus heidän määränsä voi olla jopa liiankin suuri perheen tilanteeseen nähden. Esimerkiksi lastensuojelun asiakkuudessa perheellä voi olla kymmeniäkin eri ammattihmisiä. Näissä tapauksissa voimme pohtia onko työskentely asiakaslähtöistä ja tehokasta. Useiden eri ammattilaisten työryhmät ovat asiakkaista riippuen joko jatkuvia tai tarvittavia. Työskentelyn ykkösperiaatteena toimii yhteiset menettelytavat, yhdessä sovitut säännöt sekä avoin vuorovaikutus. Haasteeksi koetaan lasten huomioiminen ja heidän mielipiteidensä kuuleminen. Useiden aikuisten ympärillä lasten on haastavaa tuoda omia mielipiteitään ja ajatuksiaan esille. Moniammatillisuus mahdollistaa asiantuntevaa ja osaavaa työskentelyä. Useat ammattilaiset yhdessä saavat kokonais kuvan perheen tilanteesta sekä avuntarpeesta ja saavat toisiltaan tukea. Ammatillaiset oppivat toisiltaan. On tärkeää tietää, mihin perheitä ohjaa, kun kokee että oma ammattitaito ei tässä kohtaa riitäkään. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 92-94.)

2.6.1 Moniammatillisuuden haasteet

Moniammatillisuuden haasteet ovat kuvattuna seuraavaksi. Ensimmäisenä haasteena on yhteistyö. Tässä haasteeksi muodostuu usein väärät käsitykset toisen ammattiryhmän työnkuvasta tai koulutuksesta. Esimerkiksi perhetyön toimenkuvasta muilla ammattilaisilla on usein vääränlainen käsitys. Ongelma voi olla myös se, että samassa kunnassa toimitaan eri tavoin eri alueilla. Perhetyö myöskin määräytyy eri tavoin sen perusteella, keitä ammattilaisia toiminnassa on mukana. Hyvässä yhteistyössä nousee toisen osaamisen ja ammatillisuuden kunnioittaminen ja arvostus. Toimintaa arvioidaan jatkuvasti. Kaikilla on tiedossa työn tavoite ja päämäärä, johon pyritään. Jokaisen ammattilaisen tulisi ymmärtää, että yhteistyöllä ja yhdistetyllä ammattitaidolla saavutetaan enemmän mihin vain yksi kykenisi. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 96-99.)

Toisena haasteena esiin nousee rakenne. Käytännönesteenä nousee yhteisen ajan puute. Yhteistyötä hankaloittavat myös muut resursseihin tai niiden puutteisiin liittyvät seikat. Ammattilaisten vaihtuminen kesken työn, työntekijöiden poissaolot sekä sijaisuudet hankaloittavat omalta osaltaan prosessia ja sen toteutumista. Monen ihmisen ryhmässä työskentelytavat eivät aina kohtaa jokaisen omien tapojen kanssa, ja uusien tapojen sisäistäminen voi joskus tuottaa ongelmia. Joskus ihmiset saapuvat ennalta sovittuihin tapaamisiin täysin valmistautumatta ja tiedottomina siitä, mitä asiaa nyt käsitellään ja mihin keskitytään. Tämä vaikeuttaa osaltaan työntekoa. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 96-99.)

Seuraavana haasteena esitellään vuorovaikutus. Monesti monen ihmisen ja ammattiryhmän työskennellessä yhdessä voi ongelmaksi nousta vaitiolo- ja salassapitovelvollisuus. Ongelma ratkeaa kuitenkin usein sillä, että asiakas on osallisena tapaamisissa. Moniammatillisissa työryhmissä henkilöiden tunteet nousevat ajoittain vahvastikin esiin ja on tärkeää antaa aikaa ja mahdollisuus niiden käsittelyyn jokaiselle. Yhteinen keskustelukulttuuri ja -tapa on tärkeää löytää. Seuraavana haasteena on suhde asiakkaaseen. Monesti perhetyöntekijä on moniammatillisesta ryhmästä ainoa, joka luo läheisen tai läheisimmän suhteen asiakkaaseen. Käydessään kotona ja ollessaan

enemmän tekemisissä suhde syvenee. Perhetyöntekijän tulee omalta osaltaan rohkaista asiakasta kertomaan rohkeasti oma kantansa tapaamisissa ja tuoda äänensä kuuluviin. Viimeisenä haasteena käsitteiden käyttö. Joskus tapaamisissa saatetaan puhua käsittein käymättä läpi mitä kyseiset käsitteet tarkoittavat. Eri ammattiryhmillä saattaa olla erilaisia määritelmiä tietyille käsitteille ja näin ollen aiheutuu sekaannuksia ja väärinkäsityksiä, jos kaikki eivät puhu yhteistä kieltä. Joskus unohtuu myös se, ettei asiakas ymmärrä ammattikieltä ja hänen osallistuessa tapaamisiin tuleekin puhua ymmärrettävästi niin, että se on asiakkaallekin selkeää. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 96-99.)

3 VANHEMMUUS JA KASVATUS NEUVOLASSA

Neuvolatyössä työntekijät tapaavat aikuisia ja lapsia erikseen, sekä perheitä yhdessä päivittäin. Neuvolatyössä työntekijöillä on hyvät mahdollisuudet antaa teoreettista tietoa vanhemmille vanhemmuudesta ja kasvatuksesta jo ennen lapsen syntymää. Lisäksi neuvolassa on oivat mahdollisuudet tehdä tutkimustyötä esimerkiksi vanhempien ja lasten hyvinvoinnista. Työntekijänä on tärkeää tunnistaa ja tukea perheiden voimavaroja ja olla osana auttamassa vanhemmuuteen kasvamisessa. Neuvolan antama tuki perheelle, voi olla mittaamattoman arvokasta ja täten esimerkiksi voidaan välttyä perhetyön asiakkuudelta.

3.1 Vanhemmuus

Vanhemmuus alkaa jo lapsen odotusaikana ja se alkaa enemmän konkretisoitua, kun lapsi syntyy (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 124). Elämä muuttuu merkittävällä tavalla vanhemmaksi tulon jälkeen. Vanhemmaksi kasvaessa ymmärtää myös paremmin oman lapsuutensa merkityksen. Vanhempana oleminen on etuoikeus, vanhemmuudesta, lapsista sekä omasta perheestä on lupa nauttia ja iloita sekä olla ylpeä. On myös täysi lupa olla joskus ärtynyt, väsynyt ja heikko ja hakea itselleen tukea sekä apua. (MLL www-sivut 2019.) Hyvää vanhemmuutta voi mitata

monin eri tavoin. Raskausajalta alkaen, vanhempien terveyden ja hyvinvoinnin tila määrittää lapsen terveyden ja hyvinvoinnin tilaa (Hakulinen-Viitanen, Hietanen-Peltola & Pelkonen 2014, 242). Vanhemmuuteen vaikuttavat monet eri tekijät kuten oma menneisyys, parisuhde ja nykyinen elämäntilanne. Kielteisten kokemusten ketjun sukupolvesta toiseen voi katkaista. Toisinaan se vaatii enemmän töitä ja pohdintaa ammattilaisen kanssa. Lapsi tarvitsee pysyviä, lämpimiä ja vastavuoroisia ihmissuhteita, joissa hän saa toistuvasti kokea, että hänestä välitetään, häneen luotetaan ja hänet hyväksytään, vaikka kaikkia hänen tekojaan ei hyväksyttäisikään. Eri kasvatustavoista on hyvä olla tietoinen ja on hyvä perehtyä niiden hyviin ja huonoihin puoliin sekä rakkauden ja rajojen merkitykseen arjessa. Vanhemman ei tarvitse olla täydellinen. Lapsen kehitykselle on eduksi, jos vanhempi tekee välillä virheitä ja on valmis niitä korjaamaan. (MLL www-sivut 2019.)

Vanhemmuuteen kuuluu erilaisia osa-alueita. Osa-alueisiin kuuluu taloudellisuus, juridisuus, biologisuus, psykologisuus ja käytännöllinen vanhemmuus. Lisäksi vanhemmuuteen kuuluu erilaisia vastuualueita. Vastuualueista ensimmäisenä tulee elämänehtojen turvaaminen, johon sisältyy lapsen fyysisten tarpeiden huolehtiminen. Fyysisistä tarpeista huolehtiminen on myös ehto lapsen henkisen puolen kehitykselle. Vastuualueista toisena tulee maailmaan orientoituminen, johon sisältyy lapsen kasvattaminen ja opettaminen sosiaalisuuteen sekä yhteiskunnan sääntöihin. Vastuualueista kolmantena tulee olemisen mysteeri, johon sisältyy vanhempien vastuu ohjata lapsi löytämään arvojen maailmassa omanlaisensa maailmankuva ja tapa elää. Vanhempien ja lasten välinen vuorovaikutus on erittäin tärkeää, vuorovaikutuksesta on määritelty erilaisia tasoja. Ensimmäinen taso käsittelee mielikuvia. Tähän tasoon sisältyy vanhempien rakentamat mielikuvat lapsesta ja lapsen rakentamat mielikuvat vanhemmista. Toinen taso käsittelee tunnemaailmaa. Tunnetaso koostuu vanhempien ja lapsen yhteisestä läsnäolosta, toisilleen elämänsä jakamisesta ja sitoutumisesta toisiinsa. Kolmas taso käsittelee arjen tilanteita. Arkitilanteiden tasoon sisältyy vanhemman ja lapsen yhdessä elettyjä arjen tapahtumia ja kokemuksia. Tapahtumiin ja kokemuksiin sisältyvät toistuva päivärytmi sekä leikkiminen ja iloitseminen yhteisten kokemusten yhteydessä. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 125-126.)

Laajojen terveystarkastuksien tarkoituksena on toimia edistävänä palvelumuotona perheiden terveydelle ja hyvinvoinnille (Hakulinen-Viitanen, Hietanen-Peltola &

Pelkonen 2014, 242). Äitiysneuvolan laajassa terveystarkastuksessa huomioidaan äidin hyvinvoinnin lisäksi myös muun perheen hyvinvointi. Äitiysneuvolassa käydään erilaisia keskusteluja. Keskustelujen tarkoituksena on selvittää perheen odotukset ja epävarmuudet muuttuvasta perhetilanteesta. Lisäksi tulee ottaa huomioon perheen sosiaaliset suhteet ja voimavarat. Tavoitteena keskustelussa on saada vahvistusta vanhempien väliseen varhaiseen vuorovaikutukseen. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 78.)

3.2 Kasvatus

Kasvatus on kulttuurinen ilmiö. Tarkoituksena kasvatuksella on avustaa yksilön sopeutumista yhteisöön huomioiden jo yhteisössä olemassa olevat rakenteet, normit ja arvot. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 130-131.)

Kasvatus voi monen korvaan kuulostaa juhlalliselta sanalta. Lapsiperheissä arki on yleensä täynnä hulinaa, tohinaa, yllätyksiä sekä vaihtuvia tilanteita eli monen asian hallitsemista yhtä aikaa. Näissä kaikissa tilanteissa vanhempi tietoisesti tai tiedostamattaan kasvattaa lastaan. Kaikki se toiminta millä vanhempi vaikuttaa lapseensa on kasvatusta. Vanhemman kuuluu ottaa vastuu lapsestaan, mutta vähitellen vuosien kuluessa vastuuta kuuluu luovuttaa myös lapselle itselleen. Yksi kasvatuksen tavoitteista on tukea lasta selviytymään itsenäisesti elämässään. Lapsi oppii kasvatuksessa sen mikä on oikein ja mikä on väärin, mikä on arvokasta ja vältettävää, sopivaa ja epäsopevaa sekä sen, mitkä ovat hänen oikeutensa, vastuunsa ja velvollisuutensa. (MLL www-sivut 2019.)

Vanhemmista jokainen tietää sen, että kasvatus ei ole ainoastaan vanhemman vaikuttamista lapseen vaan myös lapsi vaikuttaa vanhempaan. Lapsen avulla vanhempi kasvaa kasvattajan tehtävässään. Kasvatus on aina vuorovaikutusta. Vanhemman miettiessä tapaansa kasvattaa ja kasvatustyönsä päämääriä sekä arvoja, on kasvatustietoisuus herännyt. Kasvatustietoisuutta löytyessä, hän tekee tietoisia valintoja eikä välttämättä toteuta mallia, jonka on omaksunut omasta lapsuudestaan. Vanhempi voi käydä läpi useita eri kasvatustapoja ennen kuin oma vakiintuu. (MLL www-sivut 2019.)

Lapsuuden sekä nuoruuden kokemukset ja tapahtumat voivat vaikuttaa merkityksellisesti aikuisuuden mielenterveyteen. Nuorten mielenterveyshäiriöt saattavat vaikuttaa negatiivisesti sosiaalisiin suhteisiin ja nuoren omakuvaan. Nuoren omakuvan vääristyminen mielenterveydellisistä syistä, saattaa vaikuttaa nuoren tulevaisuuden valintoihin. (Santalahti & Marttunen 2014, 185)

Lastenneuvolassa laajojen terveystarkastuksien yhteydessä keskustellaan vanhempien kanssa ja selvitetään sitä millaiset ovat perheen hyvinvointi, elinolot ja terveystottumukset. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä & Virolainen 2012, 78.) Lastenneuvolan laajassa terveystarkastuksessa ei vain kiinnitetä huomiota lapsen asioihin, vaan myös koko perheen. Laajan terveystarkastuksen avulla, saatetaan havaita varhain perheiden tuen tarpeet. Kun perheen tuen tarpeet havaitaan varhaisessa ajassa, saadaan kohdennettua tuki sen tarvitsijalle. (Hakulinen-Viitanen, Hietanen-Peltola & Pelkonen 2014, 243.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoitus on kuvata ennaltaehkäisevää perhetyötä kirjallisuuskatsauksen avulla. Tavoitteena on tuottaa tietoa ennaltaehkäisevästä perhetyöstä ja tämän myötä kehittää ennaltaehkäisevää perhetyötä Ulvilan neuvolassa.

Tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Mitä ennaltaehkäisevä perhetyö tarkoittaa?
2. Miten ennaltaehkäisevä perhetyö toteutuu?

5 KIRJALLISUUSKATSAUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa keskeisenä sekä ohjaavana tekijänä ovat tutkimuskysymykset. Usein kirjallisuuskatsauksen tutkimuskysymykset on laadittu kysymysmuotoon ja sitä voidaan tarkastella monestakin eri näkökulmasta. Onnistunut tutkimuskysymys on riittävän rajattu sekä täsmällinen. Tutkimuskysymykset ohjailevat aineiston valinnassa ja tarkoituksena onkin löytää aineistoa, joka vastaa mahdollisimman hyvin asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa käytetty aineisto on aiemmin julkaistua, tutkimusaiheeseen peilattuna merkityksellistä sekä tutkittua tietoa. Kirjallisuuskatsauksessa käytettävän aineiston haku toteutetaan yleensä verkossa hakukannoista, jotka ovat tieteellisiä tai käyttäen manuaalista hakua, joka tarkoittaa aiemmin toteutettujen tieteellisten julkaisuiden läpikäymistä ja aineiston niistä löytämistä. (Kangasniemi, Utrikainen, Ahonen, Pietilä, Jääskeläinen & Liikanen 2013, 5.) Käytimme aineiston analysointiin CASP-laadun arviointimenetelmää. (Kangasniemi, Utrikainen, Ahonen, Pietilä, Jääskeläinen & Liikanen 2013, 4-5.)

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tehtävä on nimenkin mukaisesti kuvata aikaisempia aiheeseen liittyviä tutkimuksia, niiden laajuutta, syvyyttä sekä määrää (Stolt, Axelin & Suhonen 2015, 9). Kuvaileva kirjallisuuskatsaus lukeutuu yhteen eniten käytetyistä kirjallisuuskatsauksista (Salminen 2011). Kyseessä on AMK-opinnäytetyö, joten kuvaileva kirjallisuuskatsaus on siihen sopiva menetelmä.

5.2 Kirjallisuushaku, aineiston valinta sekä sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Yksi opinnäytetyön tärkeimpiä työkaluja ovat käsitteet. Opinnäytetyössä tulee määrittellä tarkasti käytettävät käsitteet. Ne tukevat yksiselitteistä kommunikaatiota, mahdollistavat empirian ymmärtämisen ja ovat keinoja luokitteluun sekä yleistämiseen. Käsitteet ovat lisäksi teorian perusta/rakenneseosia. Usein haasteeksi muodostuu keskeisten käsitteiden ymmärtäminen. On vaikeaa löytää oleelliset käsitteet ja poimia ainoastaan ne. (Kananen 2015, 102.) Opinnäytetyössä keskeisiksi käsitteiksi muodostuivat perhetyö, ehkäisevä työ, vanhemmuus, kasvatus, moniammatillinen yhteistyö sekä

kirjallisuuskatsaus. Nämä keskeiset käsitteet sopivat hyvin ennaltaehkäisevään perhetyöhön, sekä sopivat myös tilaajan toivomuksiin opinnäytetyön suhteen.

Kirjallisuushaun tekeminen aloitettiin ottamalla yhteyttä Satakunnan Ammattikorkeakoulun kirjaston informaattikkoon ja sovittiin etäpalaveri. Etäpalaverin avulla saatiin ohjaus siihen, miten kirjallisuushaku tulisi toteuttaa ja miten pystytään poistamaan kaikki opinnäytetyöhön epäsopivat julkaisut. Kirjallisuushaun tietokannoiksi päätyivät Samk Finna, Finna, Medic, Google Scholar ja Cinahl. Aineisto eli tutkimukset valikoituivat sopivuuden perusteella. Tutkimukset käytiin lukien läpi, jonka perusteella valikoituivat eniten aiheeseen sopivat tutkimukset. Kirjallisuuskatsaus esitellään (LIITE 1). Opinnäytetyön aineiston laadun arviointiin käytimme CASP-laadun arviointimenetelmää (LIITE 2).

Sisäänottokriteerit työssä ovat seuraavat: Tuotos on alle 10-vuotta vanha, tuotos on suomen-, tai englanninkielinen ja tuotos käsittelee aiheitamme. Poissulkukriteerit ovat seuraavat: Tuotos on yli 10-vuotta vanha, tuotos ei käsittele aiheitamme, tuotos on toteutettu jollain muulla kuin suomen-, tai englanninkielinen tai tuotos on opinnäytetyö.

5.3 Aineiston kuvaus

Kirjallisuuskatsaukseen mukaan valitut tutkimukset käytiin läpi molempien tekijöiden toimesta. Tutkimukset valikoituivat sopivuuden mukaan. Tutkimukset ovat listattuna taulukkoon (LIITE 3).

Ensimmäisenä tutkimuksena on Ritva Kuorilehdon tekemä tutkimus moniasiantuntijuudesta sosiaali- ja terveydenhuollon perhetyössä. Se on toteutettu vuonna 2014 käyttäen monitahoarviointia Q-metodologialla. Tarkoituksena tutkimuksella oli tiedon syventäminen moniammatillisen perhetyön haasteista sekä edistävästä tekijöistä. Lisäksi tarkoituksena oli tarkastella perhetyötä teoreettisesti sekä empiirisesti. Tutkimukseen perhetyö on määritelty sosiaali- ja terveystoimessa tehtäväksi yhteistyöksi lapsiperheitä tukien yhteisymmärryksessä heidän kanssaan. Moniasiantuntijuus on

ammattilaisten sekä perheiden välinen tasavertainen suhde, jossa jokaisella on samanlainen käsitys perheen sen hetkisestä tilanteesta, tuen tarpeesta sekä arvioinnista. Tutkimuksen toteutustapana oli monitahoarviointi Q-metodologialla. Yhteenvedona tuloksista voidaan todeta, että asiakasperheiden aito kuuleminen sekä kohtaaminen edistää perhetyötä ja sen onnistumista. Perheiden omat voimavarat huomioidessa he suhtautuvat motivoituneemmin perhetyön prosessiin sekä tavoitteisiin. Työtä pitäisi kehittää huomioimalla sekä peruspalvelut että erikoispalvelut. Haasteena perhetyölle on ammattilaisten vaihtuminen kesken prosessin, näkemysero liittyen asiakaslähtöisyyteen sekä erinäiset ongelmat vuorovaikutuksessa yhteistyökumppaneilla. Salassapitovelvollisuutta ei koeta esteenä. Resurssien osalta henkilöstön tai ajan lisäämisellä ei koettu olevan merkittävää roolia, mutta selkeämpää johtajuutta kaivattaisiin. Tämän tutkimuksen tuloksia voisi käyttää hyödyksi perhetyötä sekä sen toimintakäytäntöjä, menetelmiä ja koulutuksia kehitettäessä.

Toinen tutkimus on Raija Hovi-Pulsan vuonna 2011 tekemä lisensiaatintutkimus. Tarkoituksena tutkimuksessa on tuoda esille mitä on arkilähtöinen sosiaalipedagogiikka ja miten se näkyy lastensuojelun tekemässä perhetyössä. Tutkimuksen tavoitteena on avata käsitteitä arjesta ja arkilähtöisyydestä sekä konkretisoida niitä perhetyön käytäntöön. Tutkimus on kirjallisuuspohjainen ja tutkimus on tehty käyttäen hermeneuttista lähestymistapaa. Tiedonhankintaan tekijä on käyttänyt laadullista review- tutkimusta. Tutkimuksessa avataan kolmea sisältöaluettaan keskeistä asiaa. Sisältöalueet ovat elämisen ja arkimaailman käsitteet, lastensuojelun perhetyön jäsenyys sekä arjen, arkilähtöisyyden ja perhetyön tarkastelu. Hovi-Pulsa työssään pyrki siihen, että saa mahdollisimman hyvin kuvattua sitä miten tärkeänä asiana arki ja arkilähtöisyys kuuluu perhetyöhön. Työn lopussa, omissa pohdinnassa Hovi-Pulsa kertoo saaneensa tutkimuksesta paljon lisää tietoa ja tavoite tutkimukselle on täyttynyt. Tekijä pohtii myös, että tutkimuksen jatkaminen olisi hyvinkin mahdollista, esimerkiksi jatkossa voitaisiin toteuttaa asiaan enemmän syventyvä empiirinen jatkotutkimus.

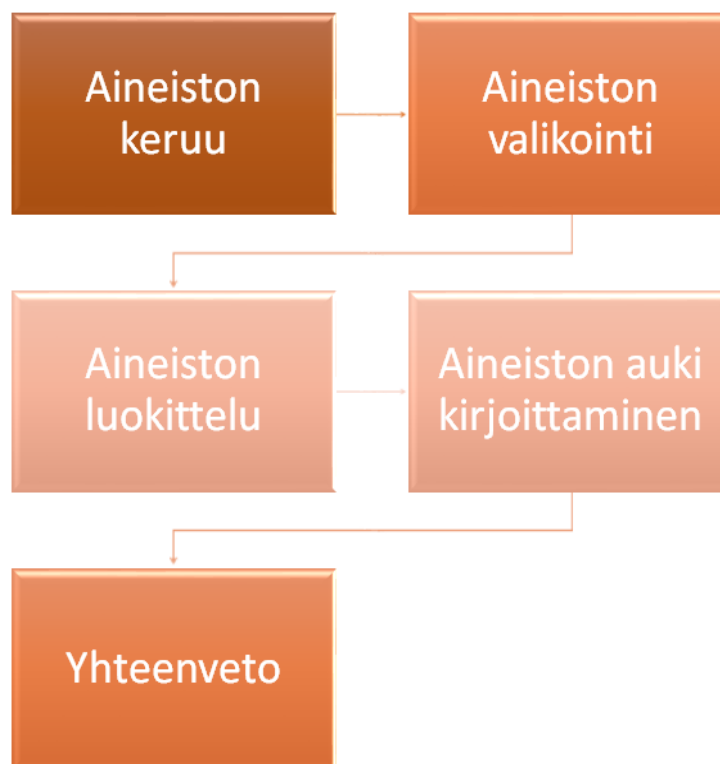
Kolmas tutkimus on Nina Halmeen, Marjatta Kekkonen ja Marja-Leena Perälän vuonna 2012 tekemä raportin omainen tutkimus siitä, mitä perhekeskuspalveluita Suomessa on saatavilla sekä miten perhekeskuspalveluiden yhteistoiminta ja johtaminen toimivat. Tutkimuksessa esiintyvä tieto, on kerätty kuntakohtaisesti niistä kunnista missä esiintyy jonkin näköistä perhekeskustoimintaa. Tutkimuksen tulokset olivat

melko laajoja, sillä Suomessa on tutkimuksellisesti tarjolla montaa erilaista perhekeskuspalvelua. Tuloksista sai hyvin selville, millaisiin palvelukokonaisuuksiin Suomessa sijaitsevat perhekeskuspalvelut jakautuvat. Tutkimuksen tuloksena 80 prosentilla mukaan valituilla perhekeskuksilla oli käytössä toimintasuunnitelma, mutta silti tekijöiden raportti antaa ilmi, että perhekeskuspalveluiden toimintaa tulisi selkeyttää ja lisätä. Tutkimus antaa ilmi, että perhekeskuspalveluiden sisäinen johtaminen toimii vahvasti ja hyvin. Julkaisun tarkoitus on toimia virallisena tietopakettina Suomen sisäisten perhekeskusten kehittämiseen.

Neljäntenä tutkimuksena on Outi Savolaisen, Marjorita Sormusen, Kirsi Bykachevin, Jussi Karpin, Kirsti Kumpulaisen ja Hannele Turusen tekemä tutkimus. Tutkimus on tehty Kuopion yliopistossa. Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia, miten lasten mielenterveystyö toteutuu suomessa. Erityisesti työssä keskityttiin, miten moniammatillinen yhteistyö toteutuu sosiaalityön ja hoitotyön välillä. Työssä käytiin läpi Suomen 18- eri kunnan lapsille suunnattuja mielenterveyspalveluita. Tutkimukseen osallistuneet työkentelivät alle 14-vuotiaiden kanssa varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa sekä perusterveydenhuollossa. Tutkimuksessa käytettiin kyselylomakkeita. Lomakkeet analysoitiin käyttämällä kuvaavia tilastoja. Tutkimukseen osallistui yhteensä 482 ammattilaista. Kaiken kaikkiaan vastaajat osoittivat melko heikkoa tyytyväisyyttä tämänhetkisiin tarjolla oleviin mielenterveyspalveluihin. Puutteita koettiin ammatillisessa yhteistyössä sosiaali- ja hoitoalojen välillä. Työkokemus vaikutti ammattilaisten käsityksiin yhteistyön haasteista. Vähiten työkokemusta omaavat olivat eniten huolissaan. Tutkimuksen tulokset viittaavat olennaisesti siihen, että palveluiden kehittämiseksi on tulevaisuudessa suuri tarve.

5.4 Aineiston analysointi, sisällönanalyysi

Kirjallisuushaun aloituksen myötä alkoi myös aineiston analysointi. Aineiston analysointi suoritettiin käyttäen sisällönanalyysiä.

Kaavio 2. Aineiston analysoinnin kulku. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 104.)

Sisällönanalyysin tavoitteena on tuottaa aineiston avulla tietoa tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä. Aineistolähtöinen laadullinen sisällönanalyysi perustuu induktiiviseen päättelyyn. Analyysia kutsutaan systemaattiseksi prosessiksi, jossa aineisto tutkitaan mahdollisimman avoimin kysymyksin. (Kylmä, Rissanen, Laukkanen, Nikkonen, Juvakka & Isola, 2.) Sisällönanalyysi voi myös olla teoreettinen kehys. Sen avulla voidaan suorittaa dokumenttien analysointia. Dokumentteina tässä yhteydessä tarkoitetaan kirjoja, päiväkirjoja, artikkeleita, haastatteluita, puheita, kirjeitä, päiväkirjoja, raportteja sekä lähestulkoon minkälainen tahansa kirjallinen materiaali. Analyysimenetelmää käyttäen on tarkoituksena luoda tutkittavana olevasta ilmiöstä tiivis, yleisessä muodossa oleva kuvaus. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117.) Sisällönanalyysi (LIITE 4)

6 TULOKSET

6.1 Ennaltaehkäisevä perhetyö

Perhetyö on yhteistyötä monen eri ammattilaisen sekä perheen välillä. Yhteistyön edellytyksenä on, että jokaisella perhetyöhön osallistujalla tulee olla samanlainen käsitys perheen tilanteesta. Yhteisen käsityksen saavutettuaan, aloitetaan määrittelemään tapoja lähestyä sekä ydintä tiimissä työskentelylle, verkostotyölle sekä yhteistyökumppanuudelle. Perhetyö on käytännön toimintatapa, joka on lakisääteinen osa suomalaisessa sekä pohjoismaisessa sosiaali- ja terveystoimen palvelujärjestelmässä. Kehittämishaasteina esiin nousee käsitykset ja kommunikaatio, henkilöstön koulutukset ja pätevyys sekä prosessi ja rakenteet. Moniasiantuntijainen perhetyö ajatellaan usein vain asiakastyönä, mutta se voi olla laajalti eri ihmisten ja ammattiryhmien välistä yhteistyötä, jolla pyritään pääsemään yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin. (Kuorilehto 2014, 20.) Perhetyön ydin on lasten hyvinvoinnin turvaamista ja se lasketaan osaksi lastensuojelutyötä. Palvelujärjestelmämme antaa oikeuden tarvittaessa puuttua perheen yksityisyyteen. Tuen sekä kontrollin tarve on vaihtelevaa riippuen työntekijän orientaatiosta sekä perheen tarpeista. Perhetyön organisointi tapahtuu eri tavalla kunnista riippuen ja perhetyötä tekevät kehittävät työmuotoa ja omia käytänteitään. Avohuolto on saanut yhä enemmän jalansijaa laissamme, jotta huostaanotot sekä sijoitukset vähenisivät tai niiltä vältyttäisiin kokonaan. (Hovi-Pulsa 2011, 10.) Tutkitusti perhetyö on yksi keskeisimmistä tahoista, joka osallistuu perhekeskustoimintaan. Kokonaisuutena olevan perhekeskustoiminnan yksi toimintatavoitteista oli erityisen tuen tarjoaminen, joka tarkoittaa perheiden avun ja tuen tarpeen tunnistamista ja arviointia varhaisessa vaiheessa. (Halme ym 2012, 48.) Viime vuosien aikana perhetyötä koskevat tutkimukset ovat keskittyneet vastaamaan käsitteelliseen epäselvyyteen perhetyöstä. Useat tutkimuksista ovat kohdistuneet perhetyön käsitteiden jäsentelyyn sekä perhetyön haasteisiin ja nykytilanteen käsittelyyn. Tutkimuksissa pohdintaa on käyty myös lapsen paikasta perhetyöskentelyssä. Tutkimuksia on tehty myös koskemaan käytännössä tapahtuvia toimintatapoja koskien itse työssä toimijoiden kanssa. Lastensuojeluun liitettävä perhetyö on vahvasti sidottu hyvinvointivaltioon ja sen mukanaan tuomiin ehtoihin. Tämä saattaa aiheuttaa jännitteitä tutkimuksiin. (Hovi-Pulsa 2011, 8.)

6.2 Ennaltaehkäisevän perhetyön toteutuminen

Perhetyötä toteutetaan monella eri tavalla perheiden kanssa. Sitä voidaan toteuttaa joko kotiympäristössä tai muualla. Perhetyössä on mukana useat eri ammattilaiset ja se on vahvasti moniammatillista työtä. Joissain tapauksissa perhettä tuetaan vahvemmin ja toisille riittää kevyempi tuki. Useimmiten perhetyön vaikutuksia ei voida heti osoittaa, vaan ne tulevat näkymään perheissä vasta ajan kuluessa. (Hovi-Pulsa 2011, 2.) Suomessa lainsäädäntömme on määritellyt perhetyön ja sen järjestämisen velvoitteen kunnille. Selkeää toteutustapaa ei puolestaan ole määriteltynä. Kuntien tulee esimerkiksi järjestää palveluita, jotka tukevat sekä edistävät perheiden sosiaalista turvallisuutta sekä toimintakykyä. (Kuorilehto 2014, 42.) Ennaltaehkäisevä perhetyö on työtä, jota toteutetaan esimerkiksi perusopetuksessa, lastensuojelussa sekä äitiys-, ja lastenneuvolassa. Moniammatillisuus on yksi perhetyön ydinasioista. (Savolainen ym 2020,2.) Työtä tulisi painottaa lapsiin sekä nuoriin ja heidän perheisiinsä, joilla esiintyy erityistä tuen tarvetta. Jokaisen lapsen oikeus on turvallinen kasvuympäristö, tasa-painoinen sekä monipuolinen kehitys ja tarvittaessa erityinen suojelu. Ongelmatilanteessa olevan perheen kanssa työskentelevän viranomaisen velvollisuutena on ohjata heidät tarvittavan avun piiriin. Tämän edellyttää myös lastensuojelulaki. (Kuorilehto 2014, 42.) Päätaavoitteena perhepalveluissa on kehittää asiakkaidensa, eli lasten, nuorten sekä heidän perheidensä hyvinvointia kokonaisvaltaisesti. Parhaiten hyvinvointia edistetään tukemalla perheitä yhteistyössä heidän kanssaan sekä opastamalla vanhemmuudessa sekä tukien vanhemmuutta. 2000-luvun alusta on Suomessa nostettu esiin kehittämistyötä sekä palvelujen uudistamista koskien sekä koko palveluverkoston uudistamiseksi. Tämä kehittämistarve koskee sekä julkisia palveluja, että kolmatta sektoria. Kunnille on asetettu ja asetetaan yhä enemmän velvoitteita painopisteen siirtämiseksi ennaltaehkäisevään työhön. (Kuorilehto 2014, 13.)

6.3 Tulosten yhteenveto

Aineisto käytiin molempien tekijöiden toimesta läpi, jonka jälkeen tuloksia pohdittiin. Tutkimukset valittiin opinnäytetyön aiheen sopivuuden mukaan, ja tutkimuksien valinnassa pyrittiin siihen, että saataisiin tutkittua aihetta mahdollisimman laajalti ja

tutkimuskysymyksiin löytyisi vastauksia. Kirjallisuushaussa täytyi tehdä suuriakin rajauksia, jotta onnistuttiin löytämään mahdollisimman läheltä tätä opinnäytetyötä käsitteleviä tutkimuksia ja aiheita. Opinnäytetyössä esiintyy perhetyön lisäksi vahvasti moniammatillisuus ja tämän vuoksi yksi tutkimus käsittelee myös tätä. Osa tutkimuksista oli hieman vanhempia ja osa tuoreempia. Tutkimuksista nousi yhteneväisenä asiana tulevaisuus, ja tulevaisuuden kehityksen tarpeet koskien perhetyötä ja sen ympärillä tapahtuvaa hoitotyötä. Tekijöiden mielestä se on positiivista, että tutkimustyötä tehdään ja esiin nousee nimenomaan tulevaisuus ja sen kehittäminen entistä paremmaksi. Tutkimusten tekijät kokivat aiheensa hyödyllisiksi, tärkeiksi ja omaa osaamistaan syventäviksi. Lähes kaikki kertoivat oppineensa tutkimusta tehdessään uutta ja saaneensa lisää teoreettista tietoa. Tämä tukee hyvin sitä sanontaa, että hoitoalalla työskentelevä ei ole koskaan valmis vaan aina voi oppia uutta.

7 POHDINTA

7.1 Johtopäätökset ja pohdinta

Kirjallisuuskatsauksen tulokset osoittivat, että perhetyö on aina tärkeä sekä ajankohdainen aihe. Sitä on mahdollista kehittää jatkuvasti ja luoda uusia toimintamalleja sekä -tapoja. 2000-luvun alusta Suomessa on keskitytty yhä enemmän kehittämään sekä tutkimaan perhetyötä ja luomaan uusia toimintamalleja. (Kuorilehto 2014, 13). Johtopäätöksenä perhetyö on siis ollut melko pitkään jo tutkimusten ja kehityksen kohteena. Tämän vuoksi, perhetyöstä löytyy paljon tutkittua tietoa sekä tehtyjä tutkimuksia.

Perhetyön toteutumiseen vaaditaan monta eri ammattitahoa, joiden välillä tiivis yhteistyö toteutuu. Tiivis ja avoin yhteistyö takaa sen, että jokainen tiimissä oleva henkilö pysyy hyvin kartalla perheen tilanteesta ja täten saadaan parempi takuu onnistuneelle perhetyölle. (Kuorilehto 2014, 20.) Moniammatillinen työ on perhetyön ydin (Savolainen ym. 2020, 2). Jokaisessa tutkimuksessa nousi vahvasti esiin moniammatillinen

yhteistyö. Tutkimuksissa korostettiin sitä, miten tärkeää on hyödyntää monien eri tahojen ammattitaitoa perheen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittäminen on yksi perhetyön päätavoite. Yksi keino tähän, on esimerkiksi vanhemmuuteen opastaminen ja vanhemmuudessa tukeminen. (Kuorilehto 2014, 13.) Ennaltaehkäisevän perhetyön tärkeys korostuu myös tutkimuksissa. Perhetyötä aiheena on tärkeä tuoda yhä enemmän esiin, jotta tietynlaista negatiivista suhtautumista ja häpeää sen ympäriltä saataisiin purettua. Olisi tärkeää korostaa sitä, että avun pyytäminen ei ole heikkoutta vaan vahvuutta ja välittämistä.

Pohdintaa aiheutti tekijöillä myös nykyinen Covid-19 tilanne. Internetin tarjoama tieto siitä, miten Covid-19 tilanne vaikuttaa perhetyöhön on hirveän vähäistä. Esimerkiksi Satakunnan alueelta löytyy melko vähän tietoa, miten Covid-19 vaikuttaa perhetyöhön. Tilannetta varmasti tutkitaan enemmän tulevaisuudessa ja jonkin ajan kuluttua on tarjolla enemmän konkreettista tietoa ja lukuja siitä, minkälaiset vaikutukset tilanteella on oikeasti ollut jo valmiiksi ongelmien keskellä painiville perheille. Kun Covid-19 on aiheuttanut harmaita hiuksia ihan varmasti meistä jokaiselle joissain määrin, on vain arvaittava, minkälaisia haasteita se on tuonut perheille, jotka taistelevat jo valmiiksi esimerkiksi rahahuolien kanssa. Lomautukset sekä kasvanut työttömyys voivat olla kohtalokkaita asioita, joiden kanssa on hankalaa tarpoa eteenpäin. Huonot perheolot ovat voineet entisestään pahentua koulujen toimiessa etänä, joka on tarkoittanut tietysti pidempiä päiviä kotona lapselle tai nuorelle mahdollisesti huonojen olojen keskellä. Valmiiksi syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ovat joutuneet vieläkin enemmän omiin oloihinsa, joka on voinut ruokkia pahaa oloa yksinäisyydestä lisää.

7.2 Työn luotettavuus ja eettisyys

Laatu opinnäytetyössä liittyy hyvin vahvasti tutkimusten tulosten luotettavuuteen. Tulosten tulee olla ehdottomasti luotettavia. (Kananen 2015, 337.) Perustuslaissa 16. pykälä on tarkoitettu turvaamaan tieteen vapaus. Tätä tulee osata käyttää vastuullisesti. Tutkimukseen, joka kohdistuu ihmiseen, on luotu eettiset periaatteet suojaamaan

tutkijoita sekä tutkittavia ihmisiä. Tutkimuksessa, joka kohdistuu ihmiseen, nämä korostuvat erityisesti tutkijan sekä tutkittavan kohtaamistilanteissa. Näihin liittyy usein tilanteita tai tekijöitä, joita ei voi ennakoida eikä niihin aina löydy yksiselitteisesti eettisesti oikeaa ratkaisua. Eettiset periaatteet ohjaavat lainsäädännön tukena tutkimusta, joka kohdistuu ihmiseen. Suomessa jokaisella tieteenalalla tutkijaa ohjaa yleiset eettiset periaatteet, joita ovat: tutkijan tulee kunnioittaa tutkittavan itsemääräämisoikeutta sekä ihmisarvoa, perustuslaissa määritellyt oikeudet kuuluvat jokaiselle. Tutkijan tulee kunnioittaa työssään kulttuuriperintöä ja luontoa, perustuslain mukaan esimerkiksi saamelaisilla ja romaneilla sekä muilla ryhmillä on oltava vapaus ja oikeus kulttuurinsa sekä kielensä ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Tutkimus tulee toteuttaa aiheuttamatta haittaa tai vahinkoa tutkittavalle. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019,9.)

Työn luotettavuus varmistetaan sillä, että käytössä on ainoastaan oikeanlaisia ja luotettavia lähteitä. Lähteet sekä viitteet merkitään oikeaoppisesti ja niin, että ne ovat tarvittaessa tarkistettavissa. Alkuperäisiä kirjoittajia kunnioitetaan siten että heidän nimensä tulee näkyviin ja käy ilmi, että teksti on heidän lähteestään. Opinnäytetyötä kirjoittaessa käytiin läpi muiden saman aiheisten opinnäytetöiden lähteet tarkemmin, ja hankittiin tietoa sieltä. Työssä hyödynsimme myös koulun kirjastoa sekä informaatikkaa ja hänen ammattitaitoaan. CASP-laadunarviointi (Critical Appraisal Skills Program) on koottu sosiaalitieteellisissä tutkimuksissa hyväksytyistä kriteereistä. Pisteytys on tehty asteikolle 0-2. 0 tarkoittaa ei, 1 tarkoittaa osittain ja 2 kyllä. (Nevala, Pehkonen, Koskela, Ruusuvoori & Anttila 2014, 10.)

Maksimipistemäärä yhden tuotoksen arvioinnissa on 20 pistettä. Opinnäytetyössä käytettiin artikkelien laadun arviointiin CASP- laadun arviointimenetelmää. (LIITE 3) CASP- laadun arviointimenetelmän käytön avulla tutkimusten laadusta saatiin selkeä kuva. Valitut tutkimukset tukivat hyvin opinnäytetyön aihetta ja olivat sisällöltään laadukkaita. Tutkimuksien kokonaispisteet olivat väliltä 18-20, joka kertoo siitä, että valitut tutkimukset CASP taulukon mukaan ovat laadultaan ja luotettavuudeltaan erittäin hyviä.

7.3 Ammatillinen kasvu

Tässä kappaleessa käydään läpi tekijöiden omaa ammatillista kasvua opinnäytetyön kirjoittamisen ohella. Ammatillinen kasvu opinnäytetyötä tehdessä on ollut molempien tekijöiden osalta merkittävä. Esiin opinnäytetyötä tehdessä on noussut tärkeys siitä, miten sairaanhoitajana meidän tulisi pystyä hahmottamaan potilaan hoidon tarpeen lisäksi myös kokonaiskuva. Kokonaiskuvan hahmottaminen saattaa antaa vastauksia moneenkin asiaan, joita ei välttämättä tulisi ajatelleeksi. Esimerkiksi tapahtumien taustatietojen selvittäminen antaa vastauksia kysymykselle, miksi ja miten asiat ovat tapahtuneet. Opinnäytetyö on tehty parityönä, joka on vahvistanut tiimityöskentelytaitoja. Toisen ymmärtäminen ja huomioon ottaminen ovat nousseet tärkeään asemaan työtä tehdessä. Työ on toteutettu suurimmaksi osaksi etäyhteyden välityksellä, joka on vaatinut välillä luovimista. Aikataulut ovat myös tuoneet oman haasteensa, mutta molempien tekijöiden joustamisella puolin ja toisin on saatu opinnäytetyö tehtyä lähes aikataulun mukaisesti. Myös tilaajan kanssa tehty yhteistyö on vahvistanut entisestään taitoja kommunikoida muiden kanssa, joka tukee tulevaisuudessa osaamista ammatillisessa yhteistyössä. Sairaanhoitajan työ on jatkuvaa itsensä kehittämistä sekä eri ammattialojen kanssa tehtävää yhteistyötä, opinnäytetyön tekeminen on valmistanut tähän. Sairaanhoitaja ei ole koskaan valmis, vaan aina tulee olla avoin oppimaan sekä etsimään ajankohtaista tutkittua tietoa. Työtä tehdessä luotettavuuden huomioiminen on saanut uudenlaisen merkityksen ja jatkossa varmasti lähdekriittisyys sekä luotettavien lähteiden etsiminen on huomattavasti paremmalla tasolla. Työn tekeminen antoi myös konkreettisia valmiuksia kohdata tulevaisuudessa työympäristöissä ongelmien kanssa painivia perheitä ja työkaluja siihen, miten ja millä tavalla heitä voisi ohjata tarvitsemansa avun piiriin.

LÄHTEET

Airaksinen, M. 2013. Moniammatillisuus käsitteenä ja käytännössä: Vertailu kehittämisverkoston tähänastiseen työskentelyyn. Helsingin yliopiston verkostotapaaminen 7.2.2013. Viitattu 9.12.2020

Eriksson, P., Kuokkanen, J., Nelimarkka, S., Paasivirta, A. & Tiili A. 2020. Koronan vaikutukset lastensuojeluun. THL. Viitattu 8.11.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140789/TUTI2020_034_Koronan%20vaikutukset%20lastensuojeluun_korjattu_s.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Etelä-Savon Sosiaali-, ja terveystalouden www-sivut. Viitattu 9.12.2020
<https://www.essote.fi/asiakkaalle/palvelut/perhe-ja-sosiaalipalvelut/lastensuojelu/perhetyo-2/>

Hakulinen-Viitanen, T. Hietanen-Peltola, M. & Pelkonen, M. 2014. Äitiys-, ja lastenneuvola sekä kouluterveydenhuolto perheen tukena. Teoksessa J. Lammi-Taskula & S. Karvonen (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy, 242-243.

Halme, N., Kekkonen, M. & Perälä, M-L. 2012. Perhekeskukset Suomessa: Palvelut, yhteistoiminta ja johtaminen. Tampere: Suomen yliopistopaino OY. Viitattu 30.9.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90890/URN_ISBN_978-952-245-747-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Hovi-Pulsa, R. 2011. Arkilähtöinen perhetyö. Strukturoitua avoimuutta. Lisensiaatin-tutkimus. Itä-Suomen Yliopisto. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/10376/urn_nbn_fi_uef-20120001.pdf?sequence=-1&isAllowed=y

Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. 2019. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Viitattu 28.1.2021.

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarviointin_ohje_2019.pdf

Järvinen, R., Lankinen, L., Taajamo, T., Veistilä, M & Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi: Perhetyön arkea. Porvoo: BookWell Oy. Viitattu 20.08.2021

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Suomen yliopistopaino OY. Viitattu 18.1.2021. <https://samk.finna.fi/Record/samk.991231486605968>

Kangasniemi, M., Utriainen, K., Ahonen, S-M., Pietilä, A-M., Jääskeläinen, P. & Liikanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsennettyyn tietoon. Hoitotiede 25

Kuorilehto, R. 2014. Moniasiantuntijuus sosiaali- ja terveydenhuollon perhetyössä. Monitahoarviointi Q-metodologialla. Oulun yliopisto. Viitattu 25.9.2021. <http://jultika oulu.fi/files/isbn9789526203966.pdf>

Kylmä,J., Rissanen, M-L., Laukkanen, E., Nikkonen, M., Juvakka, T., Isola, A. 2008. Aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä tietoa hoitotyön kehittämiseen. Tutkiva hoitotyö 6, 2.

Lasten mielenterveystalon www-sivut. Viitattu 9.12.2020. https://www.mielenterveystalo.fi/lapset/haeneuvojajaapua/apu_kaytannossa/lasten_nuorten_ja_perheidен_sosiaalipalvelut/Pages/perhetyo_ja_kotipalvelu.aspx

Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut. 2021. Lapsen kasvatusta ja vanhemman kasvatustietoisuus. Viitattu 9.12.2020. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/lapsen-kasvatus-ja-vanhemman-kasvatustietoisuus/>

Mannerheimin lastensuojeluliiton www-sivut. 2019. Vanhemmuus ja kasvatus. Viitattu 9.12.2020. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemmuus-ja-kasvatus/>

Nevala, N., Pehkonen., Koskela, I., Ruusuvuori, J & Anttila, H. 2014. Työolosuhteiden mukauttaminen vammaisilla henkilöillä: vaikuttavuus sekä estävät ja edistävät tekijät. Järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus. Helsinki: Kela, työpapereita 61,2014. Viitattu 21.2.2021. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/135671/Tyopapereita61.pdf?sequence=1>

Nivala, E. & Ryyänen, S. 2019. Sosiaalipedagogiikka, kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Tallinna: Printon Trükikoda.

Pylkkänen, S, Viitanen, R. 2014. Ehkäisevä työ pedagogisesti. Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Rönkkö, L. & Rytönen, T. 2010. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro Oy.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto 2011.

Santalahti, P. & Marttunen, M. 2014. Lasten ja heidän vanhempiensa mielenterveys. Teoksessa J. Lammi-Taskula & S. Karvonen (toim.) Lapsiperheiden hyvinvointi. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy, 242-243.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Savolainen, O., Sormunen, M., Bykachev, K., Karppi, J., Kumpulainen, K. & Turunen H. 2021. Finnish professionals views of the current mental health services and multiprofessional collaboration in children´s mental health promotion. University of eastern Finland, Kuopio.

Stolt, M., Axelin, A. & Suhonen, R. 2015. Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turku: Juvenes Print.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen www-sivut. Viitattu 9.12.2020 <https://thl.fi/fi/>

TAULUKKO 1. KIRJALLISUUSHAKU

Tietokanta	Hakusanat ja hakutyyppi	Tulokset	Hyväksytyt
Samk Finna	ennaltaehkäise* OR ehkäise* AND perhetyö*	2	1
Finna.fi	ennaltaehkäise* OR ehkäise* AND perhetyö*	15	0
Medic	ennaltaehkäis* OR ehkäise* OR perhetyö* OR vanhemmuu* Perhetyö*	15 12	0
Google Scholar	(ennaltaehkäisevä OR ehkäisevä) AND perhetyö AND neuvola - opinnäytetyö -opin- näytetyön -gradu	118	4
Cinahl	Maternity clinic	46	1

TAULUKKO 2. CASP- LAADUN ARVIOINTI

Kriteerit	Ritva Kuorilehto, 2014, Suomi	Raija Hovi-Pulsa, 2011, Suomi	Nina Halme, Marjatta Kekkonen, Marja-Leena Perälä, 2012, Suomi	Outi Savolainen, Marjorita Sormunen, Kirsi Bykachev, Jussi Karppi, Kirsti Kumpulainen, Hannele Turunen, 2021, Suomi
Oliko tutkimuksen tavoitteet selkeästi määritetty?	2	2	2	1
Oliko laadullinen tutkimusmenetelmä sopiva?	2	2	2	2
Oliko tutkimusasetelma perusteltu ja sopiko se vastaamaan tutkimuskysymyksiin?	2	2	2	2
Sopiiko tutkittavien	2	2	2	2

rekrytointi- strategia tutkimuk- sen tavoit- teisiin?				
Kerättiinkö tutkimusai- neisto siten, että saatiin tutkimusil- miön kan- nalta tar- koituksen- mukaista tietoa?	2	1	2	2
Oliko mah- dollinen tutkijan vaikutus huomioitu tarkoituk- senmukai- sella ta- valla?	2	2	2	2
Oliko tutki- muksen eettiset sei- kat otettu huomioon?	2	2	2	2
Oliko tutki- muksen analyysi riittävän tarkkaa ja perusteel- lista?	2	2	2	1
Oliko tutki- muksen tu- lostet	2	1	2	2

selkeästi ilmaistu?				
Kuinka hyödyllinen tutkimus oli?	2	2	2	2
Yhteispisteet	20	18	20	18

TAULUKKO 3. VALITUT TUTKIMUKSET

Tekijä(t), vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Kohderyhmä	Käytetyt mittarit/Aineiston keruu	Tulokset
Ritva Kuorilehto, 2014, Suomi	Tiedon syventäminen monialaista perhetyötä edistävästä sekä estävistä tekijöistä.	Perhetyön ammattilaiset sekä asiakasperheet.	Monitahoarviointi Q-metodologiaa käyttäen.	Aito kohtaaminen sekä tunnekuulluksi tulemisesta edistää perhetyön onnistumista. Perheiden omien voimavarojen tunnistaminen sekä niiden hyödyntäminen auttavat sitoutumaan prosessiin. Perhetyössä haasteena koetaan henkilöstön vaihtuvuus, työntekijöiden erilaiset näkökulmat sekä vuorovaikutusongelmat.
Raija Hovi-Pulsa, 2011, Suomi	Arkilähtöisen sosiaalipedagogiikkaan tutustuminen ja sen näkyminen lastensuojelussa tapahtuvassa perhetyössä.	Lastensuojelun perheet	Laadullinen review-tutkimus	Tutkimuksessa suureen tärkeyteen nousi asiakkaan ja perhetyön välinen ymmärrettävyys. Perhetyön kehittämiseen liittyvinä tuloksina tuli esiin arkipäivän relevanssi sekä alueellistaminen.

<p>Nina Halme, Marjatta Kekkonen, Marja-Leena Perälä, 2012, Suomi</p>	<p>Tarkoituksena tutkimuksessa on selvittää, mitä palveluita eri kuntien perhekeskukset tarjoaa sekä antaa selvitystä siitä millaista on perhekeskuksessa tapahtuva monialainen yhteistyö</p>	<p>Lapsiperheet</p>	<p>Sosiaali-, ja terveysministeriön toimeksiannolla kerätty tieto kuntien perhekeskustoiminnasta.</p>	<p>Tuloksina saatiin kattavasti tietoa siitä, miten perhekeskukset toimivat eri kunnissa. Perhekeskusten palvelut vaihtelivat kunnittain melko suuresti. Perhekeskukset koettiin kohtaamispaikkana 59% vastaajan mukaan. Suurimmalla osalla perhekeskuksista on myös käytössä toimintatavoitteet tai toimintasuunnitelma.</p>
---	---	---------------------	---	---

<p>Outi Savolainen, Marjorita Sormunen, Kirsi Bykachev, Jussi Karppi, Kirsti Kumpulainen, Hannele Turunen, 2021, Suomi</p>	<p>Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia tämänhetkisiä käytäntöjä lasten mielenterveyden edistämisessä.</p>	<p>Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja perusterveydenhuollossa alle 14-vuotiaiden kanssa työskentelevät henkilöt.</p>	<p>Kyselylomake. Analysointiin käytettiin kuvaavia tilastoja.</p>	<p>Puutteita koettiin ammatillisessa yhteistyössä sosi-aali-, ja hoitoalojen välillä. Tutkimuksen tulokset viittaavat myös siihen, että palvelujen kehittämiseen on suuri tarve tulevaisuudessa.</p>
--	---	---	---	--

TAULUKKO 4. SISÄLLÖNANALYYSI

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
<p>“Perhetyö on yhteistyötä, jota tehdään perheen tarpeiden ympärille syntyneissä työntekijätiimeissä ja laajemmissa yhteistyöverkoissa. Hyvän yhteistyön edellytys on yhteistyökumppanuus kaikkien osallistuvien tahojen kesken sekä ydin yhteinen käsitys perheen tilanteesta ja tarvittavan tuen ja avun suunnitelmasta ja arvioinnista.” (Kuorilehto 2014, 25.)</p>	<p>Perhetyö toteutuu moniammatillisissa tiimeissä, jotka koostuvat useasta eri ammattilaisesta. Kaikilla tulee olla samanlainen käsitys ja tiedot perheen tilanteesta.</p>	<p>Yhteistyö Perhe Ammattilaiset Tarpeen arviointi Suunnitelmallisuus</p>	<p>Moniammatillisuus Perhetyö Ammatillisuus</p>
<p>“Perhetyön käsitettä on käytetty ja käytetään sosiaalialalla hyvin väljästi tarkoittaen sillä hyvinkin erilaista perheiden kanssa tehtävää työtä. Työtä tehdään joko kotona tai muualla, työ voi olla kevyttä tukemista tai puuttumista perheen elämään hyvinkin rannoin Interventioin” (Hovi-Pulsa 2011, 2)</p>	<p>Perhetyön asiakaskuntana toimii perheet, joilla on pienen tai ison tuen tarve. Perhetyö tapahtuu perheen kotona tai esimerkiksi perhetyöntekijän työpäivällä.</p>	<p>Perhe Perhetyöntekijä Kevyt tukeminen Suurempi tukeminen</p>	<p>Perhetyö Tuen tarpeen arviointi</p>

<p>“Ennaltaehkäisevä työ toteutuu parhaiten paikallisesti. Yhteisöllisyys ja osallisuus lisäävät koettua terveyttä ja synnyttävät hyvinvointia.” (Halme ym 2012, 5.)</p>	<p>Terveyden ja hyvinvoinnin edellytyksinä on ennaltaehkäisevän työn yhteisöllisyys ja osallisuus.</p>	<p>Havainnointi Hyvinvointi</p>	<p>Ennaltaehkäisevä työ Psyykinen terveys</p>
<p>“Suomessa lasten hyvinvointia tuetaan varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, äitiysneuvoloissa ja lastenneuvoloissa. Näiden palvelujen tarjoaminen lapsille ja perheille edellyttää moniammatillista yhteistyötä.” (Savolainen ym 2020, 2.)</p>	<p>Suomessa lasten hyvinvoinnin tukeminen tapahtuu usealta eri taholta. Moniammatillisuus on ydin toiminnalle.</p>	<p>Joustaminen Varhaiskasvatus Perusopetus Äitiysneuvola Lastenneuvola</p>	<p>Moniammatillinen yhteistyö Perhetyön kokonaisuus</p>